

Duitse soldatenbrieven uit de Eerste Wereldoorlog in De Biltsche Courant

Uit De Biltsche Courant, aflevering van 6 februari 1915.

‘Uit het strijdgewoel. Een in Nederland verblijvend familielid van een jong Duitsch soldaat, heeft mij toegezegd, de brieven van dezen soldaat aan mij ter hand te stellen, om ze te vertalen uit 't Duitsch en in de Biltsche Courant op te nemen. Volgende brief is gedateerd **1/2 Januari** 1915. Onze briefschrijver mag, als krijgsgesheim, niet vertellen waar hij is. Het is zoowat in de buurt van Soissons in Frankrijk.’

‘Den 1en Januari rukten wij van E.... uit, wel te weten de 7e compagnie (een regiment infanterie) en wij marcheerden acht uren achtereen. Wij waren dankbaar eindelijk op bestemming te zijn. Zooals altijd, wanneer de 7e compagnie marcheert, regende het en de grond was drassig. Het ging echt altijd maar verder, al maar verder. De duisternis was gevallen en zoo trokken wij een smal bergpad over, achter elkaar loopend. Het ging heel moeilijk. En dan aldoor die regen stroom. Gelukkig dat ik tevoren mijn schoenen flink met vet had ingesmeerd. Zoo trokken wij een donker bosch door, blijkbaar achter het front. Eindelijk werd ons gezegd dat het nog twintig minuten loopen was en dan zouden wij komen in de beruchte schaapskooi, waarvan ons door anderen verteld was.

Gij kunt u geen denkbeeld vormen van de drek, waardoor wij ons heen sleuren moesten! Juist dacht ik met trots, dat ik mij nog staande had weten te houden, of ik viel diep in de modder. Gelukkig bleek ons ten slotte dat wij niet naar de beruchte schaapskooi, (waar de wormen door het natte hooi kruipen) behoefden te gaan. Brrr! Wij moesten echter een berg beklimmen en onze pioniers hadden 110 treden in dezen berg aangebracht, want anders zou er, wegens den modder, geen doorkomen aan geweest zijn.

Boven op den heuvel staat artillerie en aan den voet zijn „Unterstaende" (kuilen waar men tegen granaatvuur eenigszins beveiligd is). Nadat wij een tijdlang in den modder hadden staan wachten, werd ons een hol aangewezen, voorzien van boomstammen, takkebossen en stroo. De regen dringt in het hol door, wat ik nogal erg vervelend vind, maar sommigen kan het niets schelen. Het hol was zoo nauw, dat wij heelemaal gekromd moesten liggen. Verschrikkelijk!

Ik sliep niet veel, integendeel was ik blij toen ik van 11 tot 12 uur op alarmpost moest staan. Het regende, maar ik wilde mijn mantel niet uit de draagriem halen, omdat er elk oogenblik alarm kon geblazen worden. Wij moesten dan ook gepakt en gezakt slapen; ieder oogenblik kon de vijand ons overvallen. Wij liggen hier als frontreserve, terwijl wij tevoren legerreserve waren. De vijand ligt ongeveer 1000 meter van ons vandaan. Onze kanonnen donderen. Gelukkig nog niet de kanonnen die vlak bij ons staan, want dan schudt en trilt het hol door elkaar en is het alsof de heele wereld op je valt. Vannacht wordt hier veel patrouille geloopt, want het is hier alles behalve pluis. Denk eens aan: op duizend meter afstand staan de „Kanaller" ') (zoo noemen wij soldaten, de Franschen.)

Nu heeft onze artillerie, (die wij kortweg arti noemen) eenigen tijd geleden een hameren en kloppen gehoord, onder den grond. Er werden pioniers geroepen en toen bleek dat 4 tot 6 onderaardsche gangen onder ons doorliepen en de Kanaller (Franschen) werken met razende snelheid onder ons in den grond. Zij willen ons in de lucht laten springen of ons met troepen van achteren besluipen en in den rug vallen. Dat was heel slim, maar onze arti was gelukkig opmerkzaam en onze pionieren nog slimmer dan de vijandelijke. Zij maakten, dag en nacht werkend, een loodrechte gang die op twee der vijandelijke gangen uitkwam, welke met dynamiet verwoest werden.

Sinsdien hebben de Kanaller hun duivelswerk opgegeven. Maar aan een gang, die onder onze 21 cm. mortieren uitkomt, werken ze nog door. Daar is echter voor gezorgd. Er zal eens een ontzettende ontploffing komen en dan is het graven ten einde. Voor 't geval er echter nog een vijandelijke onderaardsche gang mocht zijn, die wij niet ontdekt hebben en de Kanaller ons in den rug zouden willen aanvallen, loopen wij den heelen nacht door patrouille op den heuvel. Al is het nogal erg nat (des nachts ben ik doorweekt), zoo is het toch uit te houden. De post krijgen wij geregeld. (Wordt vervolgd.)

De Biltsche Courant, aflevering van 13 februari 1915

'Brieven van een Duitsch soldaat, afgestaan voor de Biltsche Ct. (Vervolg.) 4/5 Jan. 1915.'

'Heden lig ik weer in mijn hol. Gisteren in den nacht van 2-3 Januari liep ik met 2 anderen patrouille. Wij trokken over een hoogen pas, bij volle maan, op een afgelegen, eenzamen boschweg. Mijn eerste patrouillegang van 8-10 uur was niet onaardig; er was geen onraad te wachten. Maar mijn tweede patrouillegang van 's morgens 5-6 ½ uur trof met kou en regen, terwijl het juist de tijd was, dat men op onraad bedacht moest zijn.

Er zijn hier dan ook 44 bergwerkers uit de Rijnprovincie om rond te snuffelen. Des nachts wordt gekookt. Vanochtend heb ik de treden, die in den heuvel zijn gehouwen, moeten afslijken. Ik zag er geweldig smerig uit, maar in den loop van den dag droogt het wel. Gisteren ging ik ons eten halen, een half uur ver uit de diepste modder.

Vandaag was het als altijd: erwten en schapenvleesch. Gisteren was ik bezig om kleine boomstammetjes naar beneden te transporteeren. Plotseling suisde het boven onze hoofden: een shrapnellkogel. Met geweldig gekraak spatte hij uiteen. Wij bukten en borgen ons in een hol. Tal van shrapnellkogels floten door de lucht en daarna zond onze arti (artillerie) een morgengroet terug. Wij schieten met Belgische munitie, die echter zelden ontploft. De vijand lacht dan, maar ze moesten eens weten dat het juist Belgische munitie is. Met de boringen van de Franschen schijnt het toch op te schieten, want wij moeten hier nog 4 dagen blijven als artillerie-dekking.

Gisteren hebben wij een machinegeweer gekregen. Zoo juist ben ik naar onze artillerie gegaan. Ik kroop voorzichtig naar onze patrouille en keek door mijn verreijker naar de stellingen van ons en van den vijand. Ik zag ongeveer honderd dooden, die daar reeds tijden lang liggen en

niet begraven kunnen worden omdat het kanonvuur het onmogelijk maakt hen te halen. Allen liggen ze voorover, bij de bestorming zijn ze gedood. Verder zag ik in de schuilholen onze kameraden. Die arme kameraden liggen of staan op post, letterlijk in 't water, zoo slijkerig is het.

Een Duitsche vlieger vloog met machtig geraas over ons heen naar Reims, door het Fransche granaatvuur beschoten. Steeds gaan we weer patrouilleeren. Als het maar niet zoo allergeweldigst modderig was! Wij hebben 2 Fransche kurassiershelmen gevonden, 1 Fransch geweer en 1 deksel van een kookpot. Maar verder niets beleefd.

Wij moeten, in plaats van afgelost te worden, hier nog eenige dagen blijven in den modder. Allen verlangen wij naar de loopgraven, want die zijn beter ingericht dan onze tegenwoordige schuilholen, waar de regen geweldig doordringt. Hoewel het nog niet mogelijk is, dat de post komt, wacht ik er iederen dag op. Stuur mij vooral dikwijls iets, de post is het eenige waarvan we hier vreugde hebben.

Als ik verwond wordt, brengt men mij niet naar Duitschland alleen als het heel ernstig is. Jammer! Maar daar denken we nu maar niet aan.

6/7 Januari. Het licht is heden in het hol erbarmelijk, het schrijven dus moeilijk. Er was heden veldgodsdienstoefening, er was het noodige voor in gereedheid gebracht bij eenige soldatengraven. Ik moest echter in plaats van deze godsdienstoefening bij te wonen, boter aanslepen. Vanochtend had ik al een ongelooflijk zware zak met brood den berg op te dragen, daarna zware planken. Het is ellendig, wanneer een compagnie arbeidscommando heeft Ik kan niet verder schrijven, het is al te donker in het hol.

7 Januari. Gisteren nacht, nou hoor! Dikke duisternis, regen en grondelooze modder. Wij waden ons eerst 2 uren (10-12) door het slijk. Toen moest ik van 4-5 uur alarmpost staan voor ons hol. Ik sloeg zeildoek om mij heen en stond in den regen zonder koppel en geweer. Gelukkig controleerde niemand.

11 Januari. De laatste nacht op den heuvel was verschrikkelijk. Ik moest 's avonds eten halen: een eeuwig lange, doornatte weg, de regen viel bij bakken uit den hemel. Doorweekt kwam ik aan. Van 10-12 uur had ik mijn eerste patrouillegang en intusschen legde ik mij te slapen. Ik was echter zoo doorweekt, dat ik besloot om maar op te staan en niet meer te gaan liggen. Ik nam daarom van eenige kameraden de laatste wachtturen over en stapte flink aan om maar warme voeten te krijgen.

Gelukkig konden wij 's middags 4.30 ons boeltje bij elkaar pakken en marcheerden eindelijk naar de stelling van C. Dat dorpje is gruwelijk stukgeschoten. Er staat geen heel huis meer; overal gaten van granaatkogels. In lange loopgraven langs den spoordijk, komen wij aan de eigenlijke loopgraven. De troepen die wij aflostten waren blij uit hunne holen te kunnen kruipen. Wij installeerden ons in een hol, dat onder den spoordijk was gegraven. Dadelijk kreeg ik werk. Ik moest brood halen, dat wil zeggen, uit het verwoeste dorpje C., door een lange loopgraaf, een zware zak brood slepen. Kort daarna had ik mijn eerste gevaarlijke patrouilletteocht.

Stel u voor, twee parallel loopende loopgraven, die dwarsdoorsneden worden door een spoorlijn, op een hoogen spoordijk. Op de eene zijde liggen de Duitschers, op de andere de Franschen.

Beide houden zij den spoordijk bezet en daar moest ik patrouilleeren, met een kameraad. Gelukkig was het granaatvuur opgehouden en suisden slechts nu en dan geweerkogels langs ons heen. Het is een eigenaardig gevoel, ieder oogenblik door een kogel getroffen te kunnen worden, vooral de granaatkogels die ons gisteren begroetten. Wanneer men in de loopgraaf ligt en den grond trilt van de uiteenspattende granaten, dan zwijgen wij allen een poos, maar dan lachten wij om de prachtige treffers van den vijand. Op dit oogenblik liggen wij in een smidse. Vandaag heb ik mij gelukkig kunnen wasschen! Dat is iets heerlijk. Groot is de behoefte bij ons om zich te wasschen.'